

नवा जनाचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

नेपाली साझीतिक क्षेत्रका हिट गायक हनु प्रकाश सपूत । उनले हरेक जीतबाट सोता दर्शकको अद्भूत माया पाउँटै आएका छन् । 'बोलनाया' देखि 'सकरबारी' सरजन आउँदा प्रकाशले अधिकांश जीतबाट लोभलाहुदो सोता एवं दर्शक पाएका छन् । देश विदेशका स्टेज कार्यक्रममा उनको फिल्म लोभलाहुदो छ । प्रकाशलाई फिल्ममा पनि सफलता मिलेको छ । प्रकाशको अभिनय रहेको पहिलो फिल्म 'परदेशी' २६ ले रात्रो व्यापार जारेको छ । नारायण रायामार्थी निर्देशित फिल्मले ० करोड रुपैयामार्थीको कलेक्शन जारेको निर्माण पक्षले जनाएको छ ।

□ तर्ष २८ □ अंक १०७ □ २०८० कातिक २३ गते बिहीबार 9 November 2023, Thursday □ पृष्ठ संख्या ४ मूल्य रु ५/-

सक्षिप्त समाचार

डेंगुबाट एक हजार चार सयको मृत्यु

(रासस /सिन्धुवा)

दाका, कातिक २२/यो वर्षको ११ महिनाभन्दा कम अवधिमा लामखुङ्को टोकाइबाट सर्ने डेंगुबाटे बंगलादेशमा एक हजार चार सयभन्दा धेरै मानिसको मृत्यु भएको छ भने करिब तीन लाख संक्रमित भएका छन् । स्वास्थ्य सेवा महानिर्देशनालय (डिजिएस) को पछिल्लो अङ्कडाअनुसार यो वर्ष डेंगुको प्रकोप चिन्ताजनक अवस्थामा पुरोको छ । नोभेम्बर ७ सम्म कूल दुई लाख ८३ हजार चार पाँच सय १३ संक्रमित भएका छन् भने एक हजार चार सय २५ को मृत्यु भएको छ । महानिर्देशनालयले यो वर्ष जुलाईमा दुई सय चार, अगस्तमा तीन सय ४२, सेप्टेम्बरमा तीन सय १६, अक्टोबरमा तीन सय ५९ र नोभेम्बरमा ७७ जनाको डेंगुबाट मृत्यु भएको जनाएको छ । गत महिना ६७ हजार सात सय ६९ मानिसमा डेंगु संक्रमण भएकामा नोभेम्बर १ देखि ७ सम्म थप १२ हजार चार सय १८ जना संक्रमित भएका छन् । बंगलादेशमा सेप्टेम्बरमा डेंगुका केसमा उच्च वृद्धि भएको थियो । उक्त महिनामा ७९ हजार पाँच सय ९८ नयाँ संक्रमण र तीन सय १६ जनाको मृत्यु भएको थियो । व्यापकरूपमा डेंगु फैलिएपछि चीनले मंगलबाबर बंगलादेशलाई डेंगुविरोधी आपतकालीन आरूपितको समूह प्रदान गरेको छ ।

पाल्पामा प्लाष्टिकका माला प्रतिबन्ध लगाउँदै स्थानीय सरकार

रामचन्द्र रायमाझी

पाल्पा, कातिक २२/पछिल्लो समय प्लाष्टिकका कृत्रिम मालाको प्रयोग बढ्दै गएका बेला पाल्पाका केही स्थानीय सरकारले भने त्यसको प्रयोगमा प्रतिबन्ध लगाउन थालेका छन् । तिहार पर्व नजिकीसँगै बजारमा प्लाष्टिकका मालाले बजार लिन थालेपछि स्थानीयस्तरमा उत्पादित फूलहरू ठाउँ नपाउने भन्दै यहाँका स्थानीय सरकारले कृत्रिम मालाको प्रयोगमा निरूपित गर्न सूचना तैयारी गरी प्लाष्टिकका मालामा प्रतिबन्ध लगाउन लागेका हुन् ।

जिल्लाको तानसे न नगरपालिका र माथागाढी गाउँपालिकाले सूचना निकालेर प्राकृतिक फूलका माला प्रयोग गर्न तथा प्लाष्टिकजन्य मालाहरू प्रयोग नगर्न आग्रह गरेका छन् । तानसे न सयपत्री फूलमा आत्मनिर्भर भएकाले स्थानीय फूल कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न तथा प्लास्टिकजन्य फूलमालाले वातावरणमा पार्न सक्ने नकारात्मक प्रभावलाई समेत मध्यनजर राख्दै प्लाष्टिकजन्य मालाहरू प्रयोग नगर्न आग्रह गरेको छ । उसले आउँदै गरेको तिहार पर्वको अवसरमा नगर क्षेत्र भित्र प्लास्टिकजन्य फूल माला बिक्री वितरण नगर्न, व्रतबन्ध तथा अन्य समारोहमा सयपत्री फुल तथा माला थोक तथा खुद्रामा आवश्यक परेमा स्थानीय कृषकहरूलाई सम्पर्क गर्न समेत सबैमा आग्रह गरेको छ । उसले पनि प्राकृतिक फूल आवश्यक परेमा स्थानीय फुल आएको छ । यस्तै माथागाढी गाउँपालिकाले पनि

जिल्लाद्वारा जारी सूचनामा प्लाष्टिकजन्य माला प्रयोग नगर्न र प्राकृतिक फूलका फूलमालाले वातावरणमा पार्न सक्ने नकारात्मक प्रभावलाई समेत मध्यनजर राख्दै प्लाष्टिकजन्य मालाहरू प्रयोग नगर्न आग्रह गरेको छ । उसले सूचनामा भनिएको छ । 'प्राकृतिक रुपमा उत्पादन भएका फूलहरू एवमं सो बाट बनेका मालाहरू प्रयोग गर्नुहुन सम्पूर्ण व्यापारी वर्ग तथा आमउपभोक्ताहरूमा हार्दिक अनुरोध गरिन्छ' सूचनामा भनिएको छ । नगरपालिकाले नगर भित्र प्रसरत मात्रमा सयपत्री फूलहरू भएकाले चाडपर्च बिहे, व्रतबन्ध तथा अन्य समारोहमा सयपत्री फुल तथा माला थोक तथा खुद्रामा आवश्यक परेमा स्थानीय कृषकहरूलाई सम्पर्क गर्न समेत सबैमा आग्रह गरेको छ । उसले पनि प्राकृतिक फूल आवश्यक परेमा स्थानीय फुल आएको छ । यस्तै माथागाढी गाउँपालिकाले पनि

प्लाष्टिकजन्य फूलमाला प्रयोग नगरी प्राकृतिक फूलमाला प्रयोग गर्न सबैमा आग्रह गरेको छ । उसले सूचना जारी गर्दै गाउँपालिका सयपत्री फूलमा आत्मनिर्भर रहेकाले फूल कृषकहरूको प्रोत्साहनका लागि प्राकृतिक फूलको प्रयोग गर्न भनेको छ ।

प्लाष्टिकजन्य फूलमालाले वातावरण प्रदुषण गराउनुका साथै मानव स्वास्थ्यमा समेत नकारात्मक प्रभाव पार्न भएकाले प्लाष्टिकजन्य फूल, माला बिक्री वितरण नगर्न, नगराउनुहुन सम्पूर्ण व्यापारी र नागरिकहरूलाई उसले आग्रह गरेको हो । उसले पनि प्राकृतिक फूल आवश्यक परेमा स्थानीय पुल बनेपछि सहज भएको हो ।

आएको छ । जिल्लाका ग्रामीण भेगमा भने घर घरमै सजावटका लागि सयपत्रीलगायत विभिन्न फूलहरू रोपिएका छन् ।

कृत्रिम मालाले प्राकृतिक फूलको प्रयोग हराउँदै

पछिल्लो समय प्लाष्टिकका कृत्रिम मालाको प्रयोग बढेपछि सयपत्री, माथमली र गुद्धौली फूल लोपेन्मुख भइसकेका छन् । पहिलाको तुलनामा सयपत्री फूल पनि कम पाइन्छ । प्राकृतिक फूलको महत्वलाई बिरामै गएकाले गाउँघरमा ढकमक्क फूल फूले पनि देखाउनकै लागि प्लाष्टिकको माला प्रयोग गर्ने संस्कार बस थालेको छ । प्लाष्टिक तथा कृत्रिम मालाको प्रयोग बढ्दै जाँदा तिहारमा माथमली फूलले विशेष महत्व राखे पनि गाउँघरमा संरक्षण नगरिँदा हराउँदै गएको हो । हिन्दू धार्मिक परम्पराअनुसार चाडपर्वमा सोही अनुसारका फूल र माला प्रयोग गर्नुपर्ने भए पनि विश्वकर्मा बाबाको पूजादेखि तिहारसम्म पनि कठिपयले प्लाष्टिकका माला प्रयोग गर्ने गरेको छन् । बजारमा कस्मेटिक पसलदेखि सडक छेउका पसलहरूमा समेत रङ्गीचड्ही कृत्रिम मालाको छ्याच्छ्याप्ती देखिन्छन् । तिहार निधिकै गर्दा बजारभारि कृत्रिम माला बिक्रीका लागि छ्याच्छ्याप्ती राखिएका छन् । सरकारले प्लाष्टिकका फूलका गुच्छाको उत्पादन, आयात, बिक्रीवितरणमा रोक लगाउने गरे पनि उपमोक्ताको आकर्षण भने कृत्रिम मालामै बढी देखिन्छ ।

निस्दीमा टिपर दुर्घटना : एकको मृत्यु, तीन घाइते

पाल्पा, कातिक २२/जिल्लाको निस्दीमा गाउँपालिका-७ मोरेखरूको स्थित ज्यामिरे-अरुणखोला भित्रि कच्च सडक स्पष्टमा टिपर दुर्घटना भएको छ । बुधबार विहान भटुकेबाट चुनहुङ्गा लिई नवलपुरको होड्सी सिमेन्टरफ जाँदै गरेको लु २ ख ५२९ नम्बरको टिपरको अचानक ब्रेकमा समस्या आई सडकको भित्रामा ठेकिन जाँदा दुर्घटना भएको हो ।

दुर्घटनामा परी टिपरमा सवार एक जनाको ज्यान गएको छ भने तीन जना घाइते भएका छन् । मृत्यु हुनेमा पूर्वोलामा गाउँपालिका-२ जल्पाकी १९ वर्षाया दिल कुमारी आले रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायव उपरीक्षक सुगन्ध श्रेष्ठले जानकारी दिए । टिपरबाट हाम

ऑँधीखोलामा पुल बनेपछि चार जिल्लालाई सहज

गल्याड (स्याड्जा), कातिक २२/कालीगण्डकी लोकमार्ग अन्तर्गत ऑँधीमुहानस्थित ऑँधीखोलामा पुल बनेपछि स्थानीयलाई सहज भएको छ । स्याड्जाका पश्चिम, पर्वतका दक्षिण, गुल्मी र बागलुङ जिल्लाका पूर्वी भागका नागरिकलाई गल्याड, पाल्पा, बुटवल, नारायणगढ, दाढ र भारतसमेत जान सबैमध्यां छोटो मानिएको बिहादी-सेतीवेणी-मिर्मी सडक खण्डअन्तर्गत ऑँधीमुहानमा पुल बनेपछि सहज भएको हो ।

यहाँका स्थानीयहरू उच्चस्तरको स्वास्थ्य सेवा लिन, व्यापारीका लागि मालसमान दुवानी गर्न सेतीवेणी-मिर्मी सडक खण्डमा पर्ने खबरको वनको पैदलमार्ग प्रयोग गर्दै आएका थिए । निकै पुरानो मानिएको ऑँधीखोलामा गाउँपालिका जोड्ने

बागलुङको द्विसालीलगायत व्यापारीले दुई दशकअधिसम्म भरिया लगाएर खबरको वनको बाटो मालसमान दुवानी गर्ने गरेको पाइन्छ ।

कालीगण्डकी लोक मार्ग अन्तर्गत गल्याड नगरपालिका र कालीगण्डकी गाउँपालिका जोड्ने

सर्वसाधारणका लागि खुला गरिएको बताए । आचार्यका अनुसार पुल नौ करोड ६२ लाख ७९ हजार ९३ ठेक्का सम्झौता भएको थियो । अहिले स्याड्जा-पर्वत खण्डको सडक निर्माणले तीव्रता पाएको छ । स्याड्जा-पर्वतको ५३ किलोमिटर मध्ये सेतीवेणी-मिर्मी सडकको काम महादेव खिम्ती/आन्जना/पराजुली जेभी लम्जुङ्ले निर्माण जिम्मा लिएर अगाडि बढाएको छ । 'निर्माण कम्पनीले सडक चौडा, नाली निर्माण, तेवा पर्खाल र कालोपत्र गर्ने गरी २०७७ साल भदौ १२ गते सम्झौता गरेको थियो

स्वरूपात्मकीय

भूकम्पमैत्री संरचना बनाऊ

२०७२ को विनाशकारी भूकम्प बिस्तर नपाउँदै देशले फेरि ठूलो भूकम्प व्यहोर्नुपरेको छ । गत शुक्रबार जाजरकोट केन्द्र बिन्दु भएर गएको भूकम्पले १ सय ४३ जनाको ज्यानमात्र लगेन, ३३ जिल्लाका ३४ हजार परिवारलाई घरबारविहीन बनाएको छ । २०७२ वैशाखपूर्णि सैबैल्दा बढी क्षति यस्पटक भएको छ । घरभित्र सुतिरहेको बेला मध्यरातमा भूकम्प गएकाले पनि यस पटक धेरै क्षति भएको देखिन्छ । दुंगा-माटोले बनेका कच्ची घरले भूकम्प थेज नसक्दा चेपिएर, पुरिएर धेरैले ज्यान गुमाए । घर भृत्यकै कारणले पशुचौपायाको पनि क्षति हुन गयो । सैयैको संख्यामा मानिसको मृत्यु र अरू सैयैको संख्यामा घाइते हुन पुग्लुको कारण कमजोर घरका संरचना नै हो । यसअद्यिको भूकम्पबाट पाठ निसिकदाको परिणाम अहिले पनि भोग्नु परेको छ । यदि घरका संरचनाहरू भूकम्पमैत्री भइदिएको भए यति ठूलो मानविय र भौतिक क्षति हुने थिएन ।

अहिलेसम्म पनि भूकम्पको पूर्वानुमान गर्न सक्ने प्रविधि विकास पनि भइसकेको छैन । त्यसैले भूकम्प गङ्गाले जितिसक्दो कम मानवीय र भौतिक क्षति होस भनेर पूर्वतयारी र सतर्कतामा जोड दिइनु अहिलेको टड्कारो आवश्यकता हो । प्रायः मानवनिर्मित संरचनाकै कारण भूकम्पमा बढी क्षति हुने गरेको छ । तर घर निर्माण गर्दा कहिल्यै पनि भूकम्पमैत्री बनाउने कुरामा कसैको पनि ध्यान जान सकेन । जसका कारण भूकम्पबाट ठूलो क्षति व्यहोर्नु परेको छ । न त सरकारले भूकम्प प्रतिरोधात्मक घर बनाउन उत्प्रेरित गरिरहेको छ न भूकम्प गङ्गाले सुरक्षित रहने बारे संचेतना अभियान नै । देशभित्र ठूलूला भूकम्प पटक-पटक गङ्गाले सरकारले पाठ सिक्कन नसक्नु र पूर्वतयारीमा ध्यान नदिनु दुखद हो । सरकारको गैरजिम्मेवारीपन, घटनाको अतार्किक निष्कर्ष र सही सूचना प्रवाह गर्ने प्रभावकारी वैज्ञानिक संयन्त्रको अभावका कारण क्षतिका उही प्रकृति बारम्बार दोहोरिए जानु राम्रो होइन । नेपालमा अधिकास घरहरू भूकम्पमैत्री छैनन् । जसका कारण भूकम्पको परकम्प आउनसाथ ठूलो क्षति व्यहोर्नु नेपालीको नियति नै बनेको छ । भूकम्पको कम्पन र पराकम्पनसँग हुन जाने ठूलूला जनधनको क्षतिबाट बस्तीलाई बचाउन भूकम्पमैत्री आवासीय तथा अन्य संरचना निर्माणमा ध्यान दिनेपर्छ । यसका लागि सरकारले छिटो भल्दा छिटो भूकम्पमैत्री संरचना बनाउन जनतालाई प्रोत्साहन गर्नुको साथै जनताले समेत घर निर्माण गर्दा सोही अनुसारका संरचना निर्माण गर्ने दिशामा ध्यान दिन जस्ती छ ।

f Opinion @ Social Network f

पिंजडाको चरा जस्तै छु अहिले म

जुनिदिन उडान भर्नु, त्यही दिन इतिहास लेख्नु ।

(अमर सिंको फेसबुक स्टाटस <https://www.facebook.com/gulmileamar.raj>)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरू राखेदै । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shittalpati मा लगान गर्न सक्नुहोस्ते ।

नवजनेतेना दैनिकको रूपमा तपाईंसामु आईरहेको छ । यो प्रतिका अम्भ स्तरीय अनि पठीय बनाउनको लागि तपाईंहरूको अमूल्य सुधारवहरूको हामीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकून्ड तपाईंका सुधारवहरू दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन हामी अनुरोध गर्दैछौ ।

नवजनेतेना दैनिक

भगवतीटोल तानसेन, पाल्पा

किन भएन देश विकास ? कहाँ चुक्यो राजनीति ?

विश्वभरी नै राजनीतिक जवाफदेहिता र उत्तरदायी राजनीतिले मात्र गन्तव्य प्राप्त गरेका छन्, यसको अलग-अलग दृष्टान्त प्रस्तुत गरिरहनु पर्दैन । पछिल्लो समय विकसित नागरिक चेतनाले यसलाई ठम्याउने सामर्थ्य राख्छ । देशले तीव्र गतिमा विकास गर्नु र जनताको जीवन सहज तथा सुखद हुन्ने जवाफदेही र उत्तरदायी राजनीतिलाई प्रमाणित तथा स्थापित गर्दछ । दक्षिण एसियाली, अफ्रीकी र ल्याटिन अमेरिकी देशहरूमा अपवादाहेक जवाफदेही राजनीतिको बिल्कूलै अभाव वा कमी पाइन्छ । नेपाल यसैको प्रमुख दृष्टान्त हो । हामी किन पछि पायौ ? देशको भौतिक विकास किन भएन ? जनताको जीवन सुखी र सम्पन्न बनाउन केले रोक्यो ? देशको अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिष्ठा किन बढेन ? आजका ज्वलन्त र प्रमुख प्रश्न यिनै हुन् । नेपाल र नेपालीका लागि कुन राजनीतिक प्रणाली उपयुक्त र किन उपयुक्त भन्ने विषयको तर्कसंगत समाधान भैसकेकाले यस विषयमा थप गन्धनमन्थन र विमर्श एवं परामर्शको आवश्यकता र दरकार नै परेको छैन, त्यसैले अबको एकसूत्रीय आवश्यकता सुव्यवस्थित राष्ट्र निर्माण मात्र हो, जसको जग भौतिक विकास र जनताको सुख हो ।

अधिकार सम्पन्न सुखी जनता र प्रतिष्ठित राष्ट्र हाम्रो लक्ष्य हो । यसै विषयमा विमर्श गर्नु यस आलेखको मुख्य उद्देश्य हो । र, अर्को कुरा हामीले प्रेरणाको स्रोत या आराध्य मानेका पार्टीका संस्थापकहरू बीपी, सुवर्ण र गणेशमानजस्ता मुर्दन्य नेताहरूले बनाउन खोजेको नेपालको आधारशीला आजसम्म हामीले तयार गर्नै सकेनौ, या जग हालन सकेनौ । पटक-पटक अवसर पाउँदा समेत हाम्रो ध्यान त्यता गएन । यसमा अरूलाई दोष दिने ठाउँ पटकै छैन । नेपाली जनताको यसमा कुनै दोष छैन । बारबारका आन्दोलन र निर्वाचनमा जनताले साथ दिएकै छैन । काम गर्ने ठाउँमा पुर्याएकै छैन । यो भन्दा एकसूत्रीय अभिलेक्षणमा जनहित गर्ने, शब्दहरूबाट देश र जनताको सुरक्षा गर्ने र छिमेकी देशहरूसँग सुमधुर सम्बन्ध राख्ने लगायत विषय पर्दछन् । हामो विद्यमान, न जनहित, न सुरक्षा, न त राष्ट्रो सम्बन्ध । यो भन्दा लापरवाही र गैरजिम्मेवारी के हुन्न्यो ? अपांडवहरूको कस्तो इतिहास लेखिन्न्यो ? हस्तिनापुरको के हुन्न्यो ? रामचन्द्रले सीता हरणका विरुद्ध रावणसँग लंकायुद्ध नगरेको भए के हुन्न्यो ? के राजा राम भगवान् राममा परिणत हुन्न्यो ? युरोपीयन या खाडी देशहरूले ६ महिना हिउँ पर्ने र उत्पादन कम हुने देश तथा बालवाको भूमि या मरभूमि भनेर भूगोल त्यागेको भए के हुन्न्यो ? स्पष्ट नै छ, भाषा संस्कृति, पहिचान र स्वाभिमान सबै थोक मैट्न्यो, खोज अनुसन्धान सबै रोकिन्यो । आज त्यहाँ बालवामा सुन फल्छ, हिउँमा हिरा । यसले खाडी र यूरोपीयनहरूको नियति बदलियो, यसको श्रेय उत्तैलाई या त्यहीका शासकहरूलाई जान्छ । जापान, कोरिया, सिंगापुर र मलेसियाजस्ता राष्ट्रहरूले आफ्नै कठोर परिश्रम र दृढताले आफ्नो नियति बदले । चीन र भारतजस्ता हाम्रो भौतिकहरूसम्बन्धी जनतालाई अन्तिम नियति नै हो । जनताको ध्यान तेजी र विविधता अन्तिम नियति नै हो । यसका केही बाटाहरू, विकल्प र सुव्रह्म छन् । सामान्यतया अवज्ञाले सबै ताकारी अधिकारीहरू पनि दण्डित बन्नुपर्छ । आजसम्म नेपालमा यस्तो देखिएन, पाइएन र सुनि छाँट पनि देखिएन । अब के गर्ने त भन्ने प्रश्न उठ्नु स्वाभाविक नै हो । यसमा कुनै पनि अलमल राख्नु हुन्दैन । राज्यकोषको दुरुपयोग गर्ने राजनीतिज्ञ र राष्ट्र सेवकहरू योग्य छन्, तर प्रारम्भ राजनीतिज्ञहरूबाट हुनुपर्छ, जसका कारण देश बर्बादीको डिलमा पुगेको छ ।

गुरुराज घिमिरे

जापान, कोरिया, सिंगापुर र मलेसियाजस्ता

राष्ट्रहरूले आफ्नै कठोर परिश्रम र दृढताले आफ्नो नियति बदले । चीन र भारतजस्ता हाम्रो छिमेकीहरू समृद्धिको शिखर चुम्दैछन्, अनि हामी नि ? हामी नेपाली सुख खोज्दै संसारभरि भौतारिरहेका छौं । नियति त थोरबहुत बदल्दै छौं, तर कसरी ? आफ्नो पहिचान र स्वाभिमान गुमाएर, रगतका आँसु चुहाएर । यसको कारक राज्य हो र दोषी पटक-पटक बनेका सरकारहरू हुन् । साथै, सरकारमा बसेका पात्र र प्रवृत्ति, जसले जनतामाथि ठूलो विश्वासघात गरेर आफ्नो नियति बदलेका छन् ।

किटानी साथ वर्तमान पुस्ताले बोक्नुपर्नेछ । यसमा किन्तु, परन्तु चलेवाला छैन । इतिहासकारहरूले पात्र छिनोट गरिसकेका छन् । नीति बदलै, नियति बदलिन्छ । सामान्यतया मानिसहरूमा नियति वा प्रारब्ध बदलिन्दैन भन्ने विश्वास वा आममान्यता छ । हामी नेपालीहरू लेखान्तमा भर पछौं या भरोसा गाँझौं । अहिलेसम्म यस्तै चल्दै आएको छ । एकछिन तमाहाभारतको लडाई सम्झौं-यदि अर्जुनले युद्ध मैदानमा आफन्तहरूलाई देखे र गाण्डिङ व थन्याको तर्कप्रयोग गरेर अब उन्मुक्त पाइदैन । आविर नेताको ध्यान केमा छ ? बारबार प्राप्त अवसर दुखपयोग गर्नु राजनीतिक अपराध मात्र हो कि मानवीय अपराध पनि ? अब छिनोफानो गर्ने बेला आएको छ । तर्दधर्वादी चिन्तन, कार्यशैली र व्यवहारले न त समाज बन्छ, न त राष्ट्रको प्रतिष्ठा बढ्दै । हिजोजस्तो पर्याप्त समय हामीसँग छैन । थोरै बहुलीपन या पागलपाको साथ अधिक नबद्दल हो भने विकासमा २ सय वर्ष पछाडि परेको नै नेपालले मध्यकालीन इतिहासको विरासत थामिरनेछ । यो अपजसको भारी

यस विषयमा चल्नुपर्छ । हामीले बनाएको संविधानको मूल मर्म पनि यही नै हो, शासन प्रणालीको तत्कालीन

बाल बाटिका

कथा

एका देशको कथा

स्वाभाविक हो यो स्थिति हुन्... किनभने देशका धेरै नागरिकलाई देश कस्तो हुन्पर्छ भन्ने करा सोयो भन्ने तिनलाई उत्तर थाहा छैन । थाहा भए पनि ती अरुले सिकाएका उत्तर हुनेछन् । हरेक मानिसका आफ्ना जस्तरत हुन्छन्, स्वार्थ हुन्छन् र त्यो पूरा गर्न देशले सहयोग गरिदिए हुन्यो भन्ने सोच्छन् तर देशसँग केवल जस्तरत पूरा गर्ने तागत हुन्छ, स्वार्थ हैन । देशको पनि आफ्नै जस्तरत हुन्छ ।

विजय लुइटेल

यो केवल एउटा काल्पनिक कथा हो । कसैको जीवन अथवा देशसँग मेल खान गएमा म अर्थात् लेखक र जनता दुवै जिम्मे वार दुनेछन् । यो विश्वाल संसारको कुनै एक भूभागमा मानव सभ्यताले कोरेको तेरो र मेरोको भावनाको रेखाभित्र एउटा देश छ । सबैको जस्तै जसको आफ्नै इतिहास छ, कला छ, संस्कृति छ तर वर्तमान छैन । एक समयको कुरा हो यहाँ खुसी थियो, सद्भाव थियो अनि देश थियो । मेरै देश मैरै माटो मैले यतै फूल फुलाउनु पर्छ भन्ने जीवन थिए । आज पनि छन् तर गुमनाम छन् । तिनले फुलाएको फूल बगैँचाबाट रितिँदो छ । कुनै एक समयको कुरा हो त्यस देशका प्राय मानिसहरू गाई पालन गर्दथे । विहान बेलुका गाईले राशे दूध दियो भन्ने उनको जीवनले खुसीको सुस्करा हाल्दथ्यो । जीवन थैरैले पूर्ण थियो । थैरैमा मानिस खुसी थिए तर यस खुसीको बीच एउटा सानो समस्या जीवित थियो । धाँसको समस्या । त्यसैले देशलाई पिरोलिइरहेको थियो । गाई पालन मानिसहरू बेला खेत चौतारोमा बसेर गाईका लागि धाँस कसरी पुर्याउने भन्ने विषयमा छलफल गरिरहन्थे । हिँडँदमा गाईलाई खुवाउने धाँस नभएर गाईले दूध दिन छाडेका थिए । कतिका गाई दुल्लाउदै पनि गए र कतिले त आफ्नो गाईबस्तु समेत गुमाउनु पर्यो । देशलाई यो खड्कोले लामै समयदेखि सताइरहे को थियो । चौतारीका बीच हुने छलफल सधै चलिनै रहन्यो । तर केही समाधान निस्किएको थिएन । यसै छलफलका बीच एक दिन एउटा युवकले समाज

केटोको । हर्षका साथ ऊ देश हाँके कुर्सी चढ्यो । नयाँ सरकार आएको खुसीमा देशभर उत्सव मनाइयो, बाजा बजाइयो । तर आफ्नै गाउँको केटोले जितेको दशैँ वर्ष बित्दा पनि गाईले खाद्यान्न पाएनन् । जनता विरक्तिए र गाईपालनलाई त्यागेर केही ऐसा आमदारी होस भनी परदेश भासिए । कहिले निस्कने गरी । आज पनि त्यो देश जीवित नै छ । बाँचैकै छन् मानिस । तर जे खोजेका हुन् मानिसले त्यो कहिल्यै पाएनन् ।

जे चाहिएन यियो त्यही पाएर मस्त छन् । यो हैन कि जनतालाई देशको माया छैन, छ । नपत्याउनेले सामाजिक सञ्जाल खोलेर हेरे हुन्छ, वाल वालमा देशभक्ति भेटिन्छ । सामाजिक सञ्जालका वालमा हरेक पल हरे के दिन देशभक्ति स्खलित भइरहन्छ । छिमेकी मुलुकलाई गाली गर्नलाई मात्र सीमित भएता पनि देशभक्ति जीवितै छ । देशको कथा यतिमै समाप्त हुन्छ । देश जीवित नै छ । रहिरहला सायद .... लेखक जो छ, कहिले काही सोच्छ । गाईले खाद्यान्न नपाएको निहृमा सरकार ढाल्ने त्यो काल्पनिक देशका जनता देशनै ढल्न लाग्दा किन मैन छन् । क्रोध, असनुष्ठि र उदासी यी सबै कुरा सञ्चय भइदिएको भए दायरहरू अहिले सडकमा परिवर्तनको राँको बल्ने थियो । देशले त्यो चौतारीको केटोलाई 'लौ बाबू तिमीलाई गर्न दिएकै हो केही नापैनै अब कुरीबाट उत्रिदेझ' भनेर भारिदिने थिए । तर सामाजिक सञ्जालमा सरकारलाई दुई चार छाडा शब्द लेख्दैमा सन्तुष्ट छन् मानिसहरू । तेरो र मेरो कसको मान्यै माथि पुग्छ भन्ने मा चेतना अडिएको छ । कहिले काही लाग्छ, यदि सामाजिक सञ्जालका वालमा स्खलित हुने परिवर्तन र शक्तिको बीज यदि देशको गर्भमा रोपिए फेरि यहाँ फूल फुल्ने थियो । देशले रंग फेर्ने थियो । हरेक साल दशैँमा घर पुरानो देखियो भन्नै भित्ता रङ्गाउने जनताले देश माकाएको देरुच्छन् । के देरुनै नै ले खक सोचिरहन्छ । आफैलाई सोचिरहन्छ । देशलाई आखिर मवाट के चाहिएको हो त्यही चौतारोमा सरकार चाहिएन भन्ने त ?-साहित्यपोस्ट डटकम

बिलाएका तारा

कृतिका भित्ताल

कालो औसीको रातमा ती पिलपिल गरिरहेका ताराहरूले आज केही बोल्न खोजी रहेहै लाग्छ खुला पुस्तकमा लेखिएका ती राता अक्षरहरूले आज केही भन खोजी रहेहै लाग्छ समयको दौडसँगै ती मनमा गढिएका हजारौ शब्दहरू आज बिस्कोट हुन खोजी रहेहै लाग्छ कलिला ती शरीर, भाव अनि, मस्तिष्कमा गुप्तिएका वेदना आज छताखुलू पोखिन खोजी रहेहै लाग्छ ।

भुक्तप्ले हल्लाएका ती कच्ची घरहरूमै भझिएको छ मेरो मन हावाहुरीले निहुराइदिएका ती धानका बालाहै भझिएको छ मेरो शिर मन भित्र कुट्कुटि भरिएका छन्

त्यो दिनको हरेक यादहरू आकाशै फेरेफै ती बोझहरू अफै पनि उचालिरहेछन् ती मेरा काँधहरू जिउ नै सिरिङ्ग हुने गरी स्पर्श गरिएका ती हातहरू मेरा भित्री अङ्गहरूमा केही नवुझे यो कलिलो शरीरलाई राखिए उसका मजबुत काखमा सायद फस्टाएका थिए ती मेरा स्तनहरू तर, निहारिए यसरी जसरी सामान किन्दा छानिन्दून् बस्तुहरू अबूझ त्यो मनले छुझाउन सकेको भए मरिने थिएनन् म जस्ता हजारौ ताराहरू यो देशमा ।

आज पनि मन सिसाले रोपिएभै चसक चसक हुन्छ जब ती बितेका अबुझ दिनहरू कल्पनामा आउँन् जेठो कर्को धाममा पनि मेरो शारीरले पुसको कठ्याङ्गिग्रदो चिसोको अनुभव गर्छ ताराहरू विभजित भएर विलाएको महसुस हुन्छ सिज्जो आकाश नै उजाड र पत्थड लाग्छ । अब तपाहरहरू नै भन्नु होस्महादैय, यी हराएका ताराहरू मकुन चैं आकाशगांगामा खोजै ? कुन चैं आकाशगांगामा खोजै ? -रातोपाटी डटकम

कथा

अनिता कोइराला

सहरको नाता !

'यहाँ सुनु त ! हजुरकी बहिनीलाई यो पटकको दसैमा केही दिन बस्ने गरी काठमाडौं नै बोलाउँ है । आखिर बिचरीको को नै छ गाउँमा 'एउटा भएको छोरो पनि फकिएर आउदैनन् रे । ताँपाईका बाआमा बाँचुन्जेल प्राण नै छोरीमा थियो । आज हामीबाहेक अरु को नै छ र बिचरीको !' रमाको कुरा सुनेर उमेश पनि एकदिन तीनछक खायो । फेरि केही सोचेको जसरी मनमनै गम्न लायो - ए मेरा बा ! आज भुइँचालो नै आउँछ कि क्या हो ! यसको छब्य रूपले मलाई पागल नै बनाइसक्यो । घरपट्टीका नातेदारको नाम सुनेवितकै उनीहरूको पसिना पनि तीन कोशबाटै गनाउँछ यो आइमार्लाई । आज फेरि यसको मगजमा के नयाँ योजना फुरेको छ ? हो भोलेनाथ !

यिएर उमेश उमा बसेको खाटमा आएर स्पष्टीकरण दिन थाल्यो, 'हेर् नानी, भाउजू भेर आउँछे । पाउरोटी र जाम खा । रातभरि गाडीमा आएकी, थकाई लागेको होला, मज्जाले सुलू । बाहिर कुकुर खुला छ । बाहिरितर नजानू । एक-दुई दिनमा ताँसँग पनि कुकुरहरू इयामिन्दून् अनि मात्र निस्किन् । लु, अहिले म पनि जान्छु । ढोका बाहिरबाट लगाएर जान्छु । भाउजूसँग पनि साँचो छ । ताँ सुत् ।' उमालाई फिटिक निद्रा परेन । कुकुरको आवाजले उमाको सातो लियो । दिउँसो दिक्क लागेर घर घुम्न खोजी । सम्पूर्ण कोठामा ताल्चा मारेको देखेर फेरि मन कुटुक यारी । फ्रिज खोल्न खोजी । त्यहाँ पनि ताँचै लगाएको रहेछ । एकल भाएपछि उमालाई निकै छद्पटी हुँदै गयो । चिया खाने तलतल पनि लाग्यो । रयास खोल्न जानिन । अतीतको दाँझमा मनको पराल दिनभरि माडिरही । गेट बजेको आवाज भक्ते साँफमा उमाको कानमा आयो । खुसीले बोलाएको भनेर गाउँधर भद्रै हिँड्ये । आजुले बोलाउन यो आउलाई इयामार्लाई । ताँले बोलाउन कैनै हालतमा चाहैनै लियो । त्रिमालाई फिटो र यो योजना फुर्न त उमालाई । नैनी जस्तै बोलीमा रमाको अगाडि उमेश पोखियो । मनभरि रमाका गलत व्यवहारको विरोध गरे पनि रमाको अगाडि उमेशको हालत बिनको धुनमा लहिएको सर्प जस्तै हुन्यो । उमेशलाई रमाको बानादेखि धृणा थियो । तर पनि रमाको चित्र दुखाउन कैनै हालतमा चाहैनै लियो । दाजुलामा यो योजना फुर्न त उमालाई थिए । दाजुलामा यो योजना फुर्न त उमालाई र खानाको बोलाउन खाएर आएकाले कुरा बुझन उमालाई समय लागेन । उमाको पेटमा भोलेको रहेपछि यो योजना फुर्न त उमालाई नै भन्नै पर्याप्तियो । नत्र घरमा बसी सायद हुँदैन थियो । फोन एक घन्टीमै उमाले उमालाई । 'हेलो ! को बोलेको ?' उमाको आवाज भारी थियो । रमा भिडिओ कलमै बोलेको जसरी कपाल मिलाउदै, ओठ चम्काउदै बोल्न्दै गर्दै, 'उमा मैयै' म क्या, भाउजू बोल्न्दैछु । चिनिसिएन ? मैयै, भोलिको नाइट्सहरूले सर्प जस्तै पर्याप्तियो । त्रिमालाई निकै थिए । नत्र घरमा बसी सायद हुँदैन थियो । फोन एक घन्टीमै उमाले उमालाई । 'हेलो ! को बोलेको ?' उमाको आवाज भारी थियो । रमा भिडिओ कलमै बोलेको जसरी कपाल मिलाउदै, ओठ चम्काउदै बोल्न्दै गर्दै, 'उमा मैयै' म क्या, भाउजू बोल्न्दैछु । चिनिसिएन ? मैयै, भोलिको नाइट्सहरूले सर्प जस्तै हुन्यो । उमेशलाई रमाको बानादेखि धुनमा लहिएको हालतमा चाहैनै लियो । त्रिमालाई निकै थिए । रमा भिडिओ कलमै बोलेको जसरी कपाल मिलाउदै, ओठ चम्काउदै बोल्न्दै गर्दै, 'उमा मैयै' म क्या, भाउजू बोल्न्दैछु । चिनिसिएन ? मैयै, भोलिको नाइट्सहरूले सर्प जस्तै हुन्यो । उमेशलाई रमाको बानादेखि धुनमा लहिएको हालतमा च

नेकपा एसको राष्ट्रिय महाधिवेशन काठमाडौंमा हुँदै

पाल्पा, कार्तिक २२/नेकपा एकीकृत समाजवादी (एस)को पहिलो राष्ट्रिय महाधिवेशन काठमाडौंमा हुन लागेको छ।

उसले आगामी माघ १४ देखि १८ गते सम्म पहिलो राष्ट्रिय महाधिवेशन गर्न लागेको हो। महाधिवेशन काठमाडौंमै हुने निश्चित भएको र त्यहीअनुसार गृहकार्य अधिकारको बढेको पार्टी सम्प्रवालयले जेनाएको छ। यसअधिकारको मिति दुगो लागे पनि स्थानका बारेमा निर्णय भइसकेको थिएन। महाधिवेशनका लागि सबै जनवर्गीय सङ्गठनको अधिवेशन सम्पन्न हुन नसकेकाले आगामी मंसिरको दोस्रो सातामा अधिवेशन सम्पन्न गर्ने निर्णय भएकाले

कक्षा पप, ति.पु. ति.एड दि बि.बि.एस.जा भर्जा खुल्लो !

पाल्पा जिल्लाकै प्रतिष्ठित शैक्षिक संस्था तानसेन बहुमुखी क्याम्पस, पाल्पामा व्यवस्थापन, शिक्षा, मानविकी संकायमा भर्ना खुलेको जानकारी गराउँदछौं।

हास्ता सेवाहरु :

- विद्यार्थीहरुको लागि क्याम्पस बसको सुविधा रहेको छ।
- विद्यार्थीहरुलाई वर्ष भरैनै निःशुल्क पाठ्य पुस्तक उपलब्ध गराइएको छ।
- अधिकांश विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति सुविधा उपलब्ध छ।
- प्रयाप्त खेल मैदान सहित अतिरिक्त क्रियाकलापको व्यवस्था छ।
- शिक्षामा गुणस्तरियता हाप्रो प्रतिवद्धता रहेको छ।
- यस शैक्षिक वर्षदेखि छात्रावासको सुविधा उपलब्ध गराईने छ।

विस्तृत जानकारीका लागि

तानसेन बहुमुखी क्याम्पस

तानसेन -७, काजीपौवा

सम्पर्क : ०५५-५२२४५०, ०५५-५२०५९७,

मोबाइल : ९८५७०७७३१६, ९८५७०३०९५७, ९८५७०६०९१०, ९८५७०६०७२६

कार्यालय सहायक भावशैक्षिक

प्रकाशित मिति : २०१०/०७/२२
उल्लेखित विद्याका सम्बन्धमा यस महेन्द्र बोधि माध्यमिक विद्यालय तानसेन पाल्पामा भिति २०१०/०६/२० गते बसेको विद्यालय व्यवस्थापन समिति बैठकको निर्णय, तानसेन नगरकार्यपालिका पाल्पाको चार. २२७, भिति २०१०/०७/२१ र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई पाल्पाको चलानी नं.४२७, भिति २०१०/०९/२१ को अनुमति प्राप्तुरार यस विद्यालयमा कार्यालय सहायक कर्मचारीको अस्वायी करार पट्टियां भर्नुपर्ने भएकाले आवायक योग्य इच्छुक नेपाली नामिकरण तपशिल अनुसार दरखास्त आह्वान गरिन्दै।

तपशिल :

विद्यालय नं. : १/२०१०/०८१, यह : कार्यालय सहायक, संचार : १ ज्ञा विद्यालयको किसिम : करार, उल्लेख : १८ वर्ष पुरा भइ ४० वर्ष नावाको न्युवत्तम शैक्षिक बोध्यता : व्यवस्थापन विद्यायमा +२ उत्तीर्ण वा सो सरह (कम्प्युटर प्रणालीमा लेखा राख्न सक्ने)

तपशिल स्केच : नेपाल सरकारले तोके अनुसार, विवेदन दस्तूर : रु ५००/- (पाँच सय मात्र) दरवास्त मिति : २०१०/०८/०६ गते ४:०० बजेपछि

परीक्षा भिति : सम्पर्क भितिमा तानसेन छ, परीक्षाको किसिम : लिखित र अल्पवार्तां, आवायक कर्मचारीहरु : नेपाली नामिकरणको प्रमाणपत्र, आफुले हासिल गरेको सम्पर्ण शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र प्रत्येकको २/२ प्रति प्रमाणित प्रतिलिपि दरखास्त साथ संलग्न हुनुपर्ने, परीक्षाको दिन सकल प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनुपर्ने

वापर जानकारीको लागि सम्पर्क : ०९४-२०१४५, ८८४७१००६१८

पुनरावृत्त : कम्प्युटरमा दस्त र मालिलो शैक्षिक योग्यता भएकालाई प्राप्तिकर्ता दिन सकिने छ।

श्री महेन्द्र बोधि माध्यमिक विद्यालय

तानसेन-२, पाल्पा

खेलकुद समाचार

२०१० एसिया कप क्रिकेटमा नेपाल भारत र पाकिस्तानको समूहमा

काठमाडौं, कार्तिक २२/२०१० एसिया कप क्रिकेटमा नेपाल भारत, पाकिस्तान र अफगानिस्तानको समूहमा परेको छ।

एसियाली क्रिकेट कार्यालय एसीसीले सार्वजनिक गरेको खेल तालिका अनुसार नेपालले पहिलो खेल डिसेम्बर ८ मा पाकिस्तानसँग खेल्ने छ। यस्तै नेपालको दोस्रो खेल डिसेम्बर १० मा अफगानिस्तानसँग र तेस्रो खेल १२ डिसेम्बरमा भारतसँग हुने छ।

समूह बीमा भने आयोजक यूईसहित बंगलादेश, श्रीलंका र जापान छन्। समूहका २ शीर्ष टोली सेमिफाइनलमा पुराने छन्। फाइनल खेल १७ डिसेम्बरमा हुने छ। एसिया कप सकिएको एक महिनापछि नेपालले श्रीलंकामा हुने यू-१९ विश्वकप क्रिकेट खेल्ने छ।

अर्थ/कर्पोरेट समाचार

नेप्सेमा सामान्य सुधार

पाल्पा, कार्तिक २२/साताको चौथो दिन बुधबार सेयर बजारमा सामान्य सुधार आएको छ। दिनभरको उतारचढावका माझ नेप्से परिसूचकमा पाँच दशमलव १७ अंकको दृढ़ हासिल भएको हो।

यसदिन नेप्से परिसूचकमा ०.२७ प्रतिशतले बढेर एक हजार आठ सय ६३ दशमलव १४ को विन्दुमा कायम भएको छ। नेप्से बढदा सेन्सिटिभ इन्डेक्स ०.२१ प्रतिशतले उकालो लागेर ३ सय ५८ दशमलव ४० अंकमा पुगेको छ।

समूह बीमा भने आयोजक यूईसहित बंगलादेश, श्रीलंका र जापान छन्। समूहका २ शीर्ष टोली सेमिफाइनलमा पुराने छन्। फाइनल खेल १७ डिसेम्बरमा हुने छ। एसिया कप सकिएको एक महिनापछि नेपालले श्रीलंकामा हुने यू-१९ विश्वकप क्रिकेट खेल्ने छ।

कारोबारबाट सबैभन्दा धेरै ग्लोबल आइएमई लघुवित दशमलव २३, जल विद्युत शून्य दशमलव ६५, जीवन बीमा शून्य दशमलव ४१ र लघुवित समूह शून्य दशमलव २४ प्रतिशतले बढेर एक हजार आठ सय ६२ किता शेयर ३० हजार तीन सय ६४ पटक खरिदविकी हुँदा रु ७८ करोड २७ लाख ४३ हजार दुई सय ६४ बराबरको कारोबार भएको नेप्से ले जनाएको छ। कारोबारमा विकास बैंक समूह शून्य दशमलव ३८, होटल तथा पर्टटन समूह शून्य दशमलव ६४, लगानी समूह शून्य दशमलव ४३ र निर्जीवन बीमा समूह शून्य दशमलव २३ प्रतिशतले घटेको छ भने अरु सबै

कारोबार रकममा आधारमा असबैभन्दा धेरै सोनापुर सिमेन्ट्सको पाँच करोड ६१ लाख ४१ हजार नौ सय ८४ बराबरको कारोबार भएको छ।

कारोबार भएका शेयर मूल्य दशमलव ०२ प्रतिशतले बढेर एक हजार लघुवित दशमलव २३ प्रतिशतले घटेको छ।

बालबालिकाको खानपान : अभिभावकले दिनु पर्छ द्यान

- बालबालिकालाई उमेर अनुसार पैष्टिक खाना खुवाऔ, आवश्यकता अनुसारको खाना खाएपछि थप खानाका लागि करबल नगरै,

- प्राकृतिक स्वाद जस्तै: छ्यू मह, दूध तथा स्थानीय खानाहरूको स्वाद भएको खानेकुरा खुवाऔ,

- पत्रुखाना (जंकफूड) को प्रयोग नगरै,

- बालबालिकालाई अभिभावकसँगै राखेर खाना खुवाऔ,

- बालबालिकाको दैनिक खाना खाने समय निर्धारण गरी सोही समयमा खाना खुवाउने गरै,

- परिवारका सदस्य एवं बालबालिकाले खाना खाने समयमा मोबाईल तथा टि.भी.को प्रयोग नगरै।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com किलक गर्नुहोस्।

जेन्जेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाइट
शितलपाटी .कम
www.shittalpati.com
डिजिटल पत्रिका

